

1. Referentie

Referentie	Nuytiens, A., Eliaerts, C. & Christiaens J. (2004). <i>Ernstige jeugddelinquenten worden gestraft: een onderzoek naar de praktijk van de uithandengeving (art. 38 Wjb)</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, Vrije Universiteit Brussel, Faculteit Rechtsgeleerdheid, Vakgroep Criminologie.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Dit rapport bevat zowel een literatuurstudie als kwantitatief en kwalitatief onderzoek over de uithandengeving van jeugddelinquentie. Concreet bestaat dit onderzoek uit drie fases. Eerst worden de kwantitatieve gegevens van de uithandengeving in kaart gebracht, daarna wordt de concrete praktijk in België getoetst aan de buitenlandse situatie en tenslotte worden er eindconclusies en beleidsaanbevelingen omtrent de uithandengeving gedaan. Dit alles zal leiden tot een evaluatief inzicht in de omvang, het karakter en de problematiek van “ernstige” jeugddelinquentie vervolgd voor de gewone strafrechtbanken na een procedure van uithandengeving (profiel) en inzicht wat betreft de concrete vervolging en bestraffing van minderjarigen voor de rechtbanken van gemeen recht (straf). Ook zorgt het voor een toetsing aan buitenlandse ervaringen en aan het internationaal debat met betrekking tot de problematiek van uithandengeving, wat een nieuw licht werpt op de huidige praktijk. Een vervolg op dit onderzoek verscheen in 2005 onder de titel “*Jongvolwassenen in de gevangenis? Een onderzoek naar het traject van uithanden gegeven jongeren in het strafrecht*” (Nuytiens et al.).

3. Trefwoorden

Thema('s)	Delinquentie
Trefwoord(en)	Politie en justitie, sancties/maatregelen

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	FOD Justitie
Onderzoeker(s)	An Nuytiens, Christian Eliaerts, Jenneke Christiaens Vakgroep Criminologie Faculteit Rechtsgeleerdheid Vrije Universiteit Brussel Pleinlaan 2 1050 Brussel Tel: 02/629 26 44 secrscri@vub.ac.be www.vub.ac.be/SCRI

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wie wordt “uit-handen-gegeven” (profiel) en wat zijn de concrete resultaten van de
-----------------	--

	uithandengeving in België? Hoe kan de Belgische praktijk gecontextualiseerd worden binnen het internationaal debat ter zake? Wat zijn de implicaties van de bevindingen op het huidige hervormingsdebat?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek aan de hand van beschikbaar cijfermateriaal (gepubliceerde gerechtelijke statistieken, wetenschappelijke empirische gegevens, statistieken van parket en griffie van de jeugdrechtsbanken) en een dossieranalyse gevolgd door mondelinge diepte-interviews met open vragen aan de hand van een topiclijst. Dit alles voorafgegaan door een literatuurstudie.
Onderzochte groep	Voor de dossieranalyse zijn drie verschillende onderzoeksgroepen gebruikt, namelijk de 210 uithandengegeven jongeren, de 279 beslissingen tot uithandengeving door de jeugdrechtsbank en de 290 beslissingen tot uithandengeving door de jeugdrechtsbank plus de uithandengevingen enkel uitgesproken door het Hof van Beroep.
Bereik	Nationaal (Belgie)

7. Resultaten

Uithandengeving	Op nationaal niveau gaat het slechts om 1% van alle beslissingen van de jeugdrechter en om 3% van alle vonnissen, hetgeen bevestigt dat uithandengeving slechts een uitzondering is op de regel. Het aantal schommelt tussen de 130 en 150 uithandengevingen per jaar. Als de absolute cijfers per arrondissement worden bekeken valt op dat slechts 7 jeugdrechtsbanken verantwoordelijk zijn voor 86,3% van de uithandengevingen uitgesproken in de jaren 1999 tot en met 2003.
Origine	Het profiel van de uithanden gegeven jongeren verschilt geografisch qua origine. Marokkaanse jongeren vertegenwoordigen de grootste groep binnen de populatie uithandengegeven jongeren. Doch werd hier slechts één keer een opmerking over gemaakt binnen de interviews. Vooral in Brussel en de Vlaamse arrondissementen is het aandeel marokkaanse jongeren proportioneel groot. Daarentegen zijn in het franstalige gebied de Belgen de grootste groep uit handen gegeven jongeren. Ook wat betreft een aantal andere groepen bestaan grote arrondissementele verschillen. Nader onderzoek is vereist of dit louter een gevolg is van diversiteit in de minderjarige bevolking of spelen tevens selectiemechanismen in hoofde van de gerechtelijke actoren mee?
Verplichte onderzoeken	Ook is er een ongelijke geografische situatie wat betreft de concrete uitwerking van de sociale en medisch-psychologische verslagen. Dit komt door het feit dat niet altijd concrete richtlijnen bestaan omtrent de invulling van deze verslagen. Aan franstalige zijde blijkt echter de eenvormigheid groter dan aan Vlaamse zijde. De omvang en de inhoud van de verslagen, maar ook het advies omtrent de uithandengeving blijken zeer divers naargelang welke deskundige het verslag opstelt. Vooral in de Vlaamse arrondissementen wordt de uithandengeving als oplossing voorgesteld, terwijl dit in Bergen en Charleroi geen enkele keer werd geformuleerd.
Het traject	9,9% van de jongeren legt een lang traject af (> 6 jaar), maar daarentegen legt een op de vijf jongeren een traject af van minder dan een jaar binnen de jeugdbescherming eer ze uit handen worden gegeven. Hierin is Charleroi de koploper, terwijl in Mechelen daarentegen niemand dit korte traject aflegt. Verschillende discrepanties werden dus gevonden tussen de verschillende taalgroepen op basis van de dossiers. Daarentegen bleek geen significant verschil te bestaan voor wat betreft de visies van de gerechtelijke actoren inzake de toepassing van de uithandengeving.
Adequaatheid maatregelen	Zowel objectieve als subjectieve elementen spelen een rol bij het bepalen van de verdere oriëntatie van een jeugddossier. De adequaatheid van de maatregelen zou in belangrijke mate worden afgemeten aan het mislukken van eerder opgelegde maatregelen (traject), maar vooral aan de houding van de jongere. Ook het gebrek aan wettelijke en/of praktische interventiemogelijkheden beïnvloedt de besluitvorming, waardoor het gebrek aan middelen de kans vergroot dat de rechter de beslissingen niet enkel baseert op wat het

	best is voor de jongere.
Profiel	De uithanden gegeven populatie is een heterogene groep. Naast het klassieke profiel van de uit handen gegeven veelpleger, blijkt het aandeel first offenders relatief groot. Opvallend is ook het grote aandeel jongeren met een psychiatrische problematiek, de jongeren die reeds meerderjarig zijn op het moment van hun uithandengeving en het aantal jonge vluchtelingen en zigeuners.
Resultaat	Met het invoeren van het mechanisme van uithandengeving erkent de wetgever reeds dat voor een bepaalde groep jongeren het beschermende jeugdrecht niet zal kunnen voldoen. Daarentegen blijkt uit de rechtsvergelijkende studie dat Franse en Duitse kinderen altijd binnen het jeugdrecht worden bejegend. De meest ernstige zaken worden behandeld door uitgebreide jeugdrechtbanken die een lange termijn detentie kunnen opleggen. Dit in tegenstelling tot de Belgische jeugdrechter, die geen lange gevangenisstraf kunnen opleggen. Toch ziet men daarentegen dat een minderheid van de uit handen gegeven jongeren een effectieve gevangenisstraf opgelegd krijgen, waarbij het dan meestal om korte termijn straffen gaat (maximum 3 jaar). Ook de internering wordt in zeer weinig gevallen opgelegd.
Wenselijkheid	Op basis van de onderzoeksresultaten vinden we geen argumenten om de uithandengeving te versoepelen, dan wel integendeel. Het voorzien van een aanbod dat beter afgestemd is op de jongeren die momenteel naar het strafrecht worden doorgesluisd, zou het gebruik van de uithandengeving kunnen reduceren.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/